

Okhaldhunga Times, Mai 2018

Kjære venner

Årets store begivenhet for oss selv her var jo da hele familien, alle barn, barnebarn og svigerdøtre var her i månedsskiftet mars / april, som vi skrev om i forrige OT. Virkelig en vitamin-innsprøytning, og en anledning til å vise små og store hva det er vi holder på med her.

De fire store barnebarna er med farfar på «visitt» på sykehuset. Her er vi hos de små nyfødte som ligger i kuvøse. En sterk opplevelse det er fint å dele.

Byggeprosjektet fortsetter

Det er ikke så mye som gjenstår av sykehusutbyggingen nå, i alle fall ikke av denne fasen. Nå pågår det siste store nybygg-arbeidet. Husene til direktør og overlege ble jo så alvorlig skadet av jordskjelvene at de måtte rives. Nå bygges det nye, som skal ha plass til å romme samlinger med mange gjester etc.

Det begynner å bli klart for støping av gulvet i annen etasje.

Mens byggearbeidene pågår bor vi i en liten men god stabs-leilighet. Også her går det an å ha mange gjester, så lenge de er av den sporty typen. Her er atten elever og lærere fra Bibelskolen i Grimstad på besøk i stua vår, til et «crash-kurs i Okhaldhunga-kunnskap». De har lært å sitte tett på gulvet, i god nepali-stil.

Vi ser slutten på ny-byggingen, men noe renovering av gamle bygninger gjenstår ennå. Her skal sosialkontoret flytte inn i det som tidligere var undervisningsbygg, og deretter i en lang periode ble brukt til pasientrom. Som ledd i dette får vi for første gang et eget sykehuskapell. Det gleder vi oss til!

Medisinsk detektiv-arbeid

En kveld kom det inn tre barn fra samme landsby, med ganske like symptomer. Kvalme og oppkast, hjerteklapp, uro og forvirring, i alle fall én av dem hadde hallusinasjoner, og alle hadde store, dilaterte pupiller.

Her har de fått plass langs samme vegg på Barneavdelingen. Bildet er tatt neste morgen da alle barna var bedre, og stemningen god. Men hva hadde egentlig skjedd?

Det viste seg at de alle tre hadde spist en nylaget grøt av rismel mindre enn to timer før symptomene startet. Det samme melet hadde blitt brukt i matlaging de siste dagene, uten at de som spiste riskakene som da ble laget, fikk noen symptomer. Men kunne det ha kommet noe oppi grøten, uten at noen visste det?

Her er den skyldige. «Datura», eller «engletrompet» vokser det mye av rundt det aktuelle huset, som rundt mange andre hus her. Det er en fantastisk hekk-plante. Man bare stikker en kvist av planten i jorda og lar den stå, så skyter den rot, blader og blomster uten noe stell. Men den er giftig.

Vi finner i bøkene at frøene fra «engletrompet-planten» inneholder store mengder atropin og skopolamin, så mye at det er nok med noen få frø til å gi alvorlige forgiftninger. Og forgiftning med de stoffene gir symptomer akkurat slik som barna hadde. Og hvis man overlever blir man fort frisk igjen, som de gjorde.

Det blåste mye den aktuelle dagen, og planten blomstrer nå. Vår teori er at frø fra disse blomstene blåste oppi rismelet, eller i grøten, og ble spist. Spennende. Og de ble helt bra med enkel støtte-behandling.

Mental helse

Du trenger all din forstand for å greie deg i et fattig landsbyliv. Men med mange kreditorer rundt deg kan angsten stjele forstanden. Fattigdom skaper mentale lidelser og mentale lidelser skaper fattigdom. En liten titt igjennom pasientstøtte-registeret viser at 20 - 25 % av pasientene som får støtte til behandling pga fattigdom, har mentale lidelser. Det er en byrde for folket, og det er fattigdomsfremmende.

Psykiaterbesøk En gang i året kommer psykiatriprofessor dr. Sharma til oss, har noen klinikkdager og møter mange av våre pasienter og justerer medisiner. På to dager så han mer enn 60 pasienter. Da sitter han sammen med vår fokusperson på mentalhelse i poliklinikken, og legger igjen all sin kunnskap hos ham.

Det hyggelige var at han var veldig fornøyd med vår nyansatte med dette ansvaret.

I forlengelsen av klinikkdagene hadde vi kurs for alle helsepostansvarlige i området.

I møte med journalister og helsepostansatte satte dr. Sharma søkelyset på selvmord. I Nepal er den viktigste dødsårsaken aldersgruppen 15 til 45 år, selvmord. Det er flere kvinner som dør pga selvmord enn i barnefødsler. Det er triste tall. Hva kan vi gjøre?

I Nepal selges giftige plantevernmidler over disk i vanlige butikker. Det står en flaske i ethvert hus. Du kan bare rekke ut armen til døden. Den er så altfor nær. Det finnes en lovgivning for lisens på salg og oppbevaring av giftstoffer som dette, men ingen kjenner den.

Alle som overlever et forsøk på selvmord kan bli ressurspersoner for selvhjelpsgrupper i landsbyene. Undervise om det, men samtidig ikke snakke for mye om det, for smitteeffekten er stor. Det ikke lett å finne balansen. Men særlig nyhetsdekningen må være dempet og redelig.

Mange «mislykkede» selvmordsforsøk kommer inn hos oss. Når de overlever er det sjelden de ikke er svært takknemlig for livet. Etter at giften er svelget får mange dødsangst. For andre har det gjort livet så mye mer verdifullt i etterkant. En slik erfaring kan være en stor ressurs.

Nytt samarbeid for kvinner i nød

Vi har nå fått til et spennende samarbeid med den statlige kvinneorganisasjonen og en privat mentalhelseorganisasjon. De har ansatt to kvinner, en sykepleier på avdelingen og en sosialarbeider på sosialkontoret. Sammen skal vi hjelpe kvinner som har vært utsatt for vold, eller som på annen måte har mistet fotfeste i livet. Kvinneorganisasjonen driver også et «Safety Home», der kvinner i nød kan få bo mens deres sak pågår. Der får de rettshjelp, og

hjelp til å forhandle med landsby og familier. De som arbeider sammen med oss på sykehuset er under skiltet: «Onestop Crisis Management Centre». Kvinnen skal slippe å oppsøke alle nødvendige kontorer alene, men få en veileder med seg på veien mot et bedre liv.

Kumari var hos oss for fem år siden og fikk amputert begge bena. I fem år har hun nå bodd med en alkoholiker i en dårlig hytte. Hun har fått en svigerdatter. Det pleier å være hyggelig, men sammen med sin svigerfar sendte hun henne ut av huset. Da kom hun til Mission: «Hvor skal jeg gjøre av meg nå?»

Her sitter hun midt i teamet.

Vi koblet inn hele teamet, og så dro hun fornøyd av sted til Safety Home, der hun nå kan bo til de finner en løsning for henne innenfor statens omsorg. Noe skjer i Nepal for å bedre å ivareta de som faller utenfor. Det er gledelig!

Rolig dag på operasjonsstua

Ut fra det vi skriver her i OT kan en kanskje få inntrykk av at operasjonsstua vår er et sted der det alltid skjer noe dramatisk. Det er ikke slik. Ganske mange dager kan være som denne, der teamet som har ansvar for operasjonsstua har tid til å brette bandasjer, skravle og slappe litt av før neste dyst.

Sita's Påske

Påske, - vi ga blod på langfredag, tok imot soloppgangen på steinen, feiret oppstandelsen og deretter gikk vi på tur til elven:

I elven var det mange som dukket under vann for så å komme opp til et nytt liv.

Sita er en som har tatt et langt skritt. I høst kom hun i kirken og på sykehuset, med de to minste i skjortene. Hun var full av angst og med smerter alle steder. Kirken ble en livsnerve hun grep og ble omsluttet av.

Hennes barndomshjem er i nærheten her, men hun ble giftet bort en lang dagsmarsj herfra. Der levde hun i stor fattigdom med fire barn og en syk mann og uten jord.

Noen ga henne lov å sette opp et blick-skur utenfor sitt fraflyttede, sprukne jordskjelvshus. Da det ble ferdig gikk hun hjem og hentet sin mann og de to andre barna. Nå er de alle samlet i skuret med nye venner og nye muligheter. Barna har aldri vært i skole før, men nå ble de tre største skrevet inn i skolen her i nabolaget.

Jeg har kjent henne fra hun var en liten jente. Hun kom sammen med sin mor og trengte alltid litt ekstra fra sosialkontoret. Jeg husker jeg ga en banan til moren. Hun spiste bananen ren for det innerste laget av skallet. Det gjorde inntrykk på meg som var ny i fattigdommens rike. Nå håper og ber vi om at Sitas familie får sette føttene under seg og starte et nytt liv i fellesskap, kjempe seg ut av fattigdommens angst og sette sin lit til Ham som har lært oss å be om det daglige brød.

Nyttsårs-feiring

Vi har vel tidligere nevnt at Nepal må ha verdensrekord i religiøse festivaler. Kanskje har de det også i antall nyttårs-feiringer? Det offisielle, nepali kalender-året begynner den «1. Baisak», som som regel faller på ca den 14./15. april. I tillegg feires også minst to ulike buddhistiske nyttår, et spesial-nyttår for newarer i Kathmandu, og naturligvis feires den 1. januar.

Nepali nyttårsgudstjeneste i kirken den 1. Baisak, som i år falt på 14. april. Jentene i koret stilte i de tradisjonelle draktene til rai-folket, det fjellfolket hvis eldgamle kongedømme omfattet Okhaldhunga distrikt før staten Nepal ble oppfunnet.

**Å leve av
fra**

*Gleden gir
Ingen
inntrykk å*

*Kumari og
sykehuset
kom fram
år er
i høylandet,
med 15
mat i tre*

*De tok opp
sykehuset,
varer for
reise og
380 kr
for to*

sykehusopphold. Gleden var stor over pasientstøtten de fikk, og støtte til reisen hjem.

*Smilet og gleden deres får alle andre til å hjelpe dem. Landsbyen gir dem klær og arbeid.
Glade fattige får hjelp.*

Klagende fattige går fra vondt til verre.

Fattigdom gir ikke grunn til glede. Det er helt naturlig at angsten tar tak når kreditorene står i kø. Store lån til mat, skole og medisiner med høy månedelig rente. Når de ikke er i stand til å betale renta, går det fort nedover, og angsten ligger på lur før depresjon og psykose kommer som en utvei. Mange velger også selvmord når gjeldsfengsel truer. Men noen greier seg bedre! Det er de som har denne gleden som trosser alt. De har et godt familieliv, bærer sammen, ler sammen, får andre til å smile, inngir tillit. En egenskap som noen har, men som flere av oss kan strekke oss mot når vi ser verdien av den i livets regnskap.

Hilsen Kristin og Erik

PS. Vi prøver å legge ut oppdatert nytt herfra på Facebook, på siden «Kristin og Erik i Nepal». Velkommen på besøk der.

luft og kjærlighet - En observasjon
fattigdommens rike.

*bedre overlevelse i fattigdommen.
overraskelse kanskje, men det gjør
se det.*

*Kumar hadde reist i fire dager til
med hennes stygge armbrudd. De
med et smil. Deres fire barn under 17
hjemme alene mens de er her. De bor
og har bare jord nok til 8 hauger
poteter i hver haug. Det gir familien
uker.*

*et lån på 2800 kr for å reise til
til 3% månedlig rente. Mannen bærer
butikker for 56 kroner dagen. Etter
mat til bærere var betalt, hadde de
igjen. Ikke nok til sykehusregningen
operasjoner og et langt*

operasjon og et langt

Hjelp oss å gjøre ferdig utbyggingen av Okhaldhunga Sykehus.

Da brukes Normisjons kontonummer: **1503.02.13537**

Overføringen må merkes:

«Nytt sykehus i Okhaldhunga. Prosjektnummer: 306 008»